

Hemmelig.

St. med. nr. 23.

(1934)

Om utsettelse for Polen med betaling av forfalne renter og avdrag av «reliefgjeld.»

Finans- og Tolldepartementets innstilling av 9 mars 1934, som er bifalt ved kongelig resolusjon av samme dag.

(Foredratt av statsråd Per Lund.)

I St. med. nr. 32 for 1932 om Norges tilslutning til president Hoovers forslag om utsettelse med betaling av 1 års renter og avdrag av «reliefgjeld» m. v., jfr. Innst. S. D. for 1932, er redegjort for opprindelsen til Polens «reliefgjeld» til Norge og hvilke gjeldsposter er innbefattet herunder, samt for de forhandlinger som gjennom Utenriksdepartementet blev ført med Hjelpekredittkomiteen i London og med Polen angående Norges tilslutning til «Hoovermoratoriet» forsåvidt angår terminene pr. 1 januar og 1 juli 1932.

I St. med. nr. 20 for 1933 er redegjort for forhandlingene angående utsettelse til 1 juni 1933 med den pr. 1 januar s. å. forfalne termin. Stortinget samtykket i utsettelse til nevnte dag ved beslutning av 29 mars 1933, jfr. Innst. S. D. for 1933.

Efter 1 juli 1931 har Polen intet betalt til den norske stat. Derimot er terminene til sildesyndikatene og de andre private fordringshavere dekket.

Ved note til Hjelpekredittkomiteen av 20 mai 1933 søkte den polske ambassadør i London på vegne av sin regjering om utsettelse med betaling av de pr. 1 juni og 1 juli forfalne avdrag og renter av reliefobligasjonene. Den polske sendemann i Oslo hadde allerede i begynnelsen av mai henvendt sig til Utenriksdepartementet og henstillet at man fra norsk side måtte stille sig velvillig til begjæringen om utsettelse. På foranledning av Utenriksdepartementet avgav Finansdepartementet under 24 mai 1933 følgende uttalelse:

«Med det ærede departements skrivelse av 8 d. m. har man mottatt avskrift av skrivelse av 5 d. m. fra den polske sendemann, hvori han efter ordre fra sin regjering henstiller at man fra norsk side stiller sig velvillig til den polske regjerings anmodning om utsettelse til 31 desember d. å. med betalingen av renter og avdrag av reliefgjeld.

Utsettelsen vil eventuelt komme til å omfatte:

den gjenstående del av terminen pr. 1 januar 1933	kr. 981,448,25
samt terminen pr. 1 juli 1933	kr. 1 212 835,00
med fradrag av den del av beløpet som utgjøres av private tilgodehavender »	206 006,75
	<hr/>
	1 006 828,25
	<hr/>
Ialt kr.	<u>1 988 276,50</u>

Om utsettelse for Polen med betaling av forfalne renter og avdrag av «reliefgjeld».

hvilket beløp er medtatt i inntektsanslagene i statsbudgettet for inneværende termin, jfr. kap. 2812 og 3121.

Som bekjent står statsbudgettet for 1932—33 meget svakt; regnskapet for de 3 første kvartaler av terminen er således oppgjort med et underskudd på ca. 21,1 mill. kroner. Under disse omstendigheter anser man det meget uheldig om de omhandlede terminer av Polens reliefgjeld skulde utebli.

Nærværende departement er lite tilbøielig til å avgi nogen uttalelse, forinnen spørsmålet om ytterligere utsettelse for Polen har vært behandlet av Hjelpekredittkomiteen i London. Forsåvidt det ærede departement av utenrikspolitiske grunner finner det uomgjengelig nødvendig på sakens nuværende trin å gi den polske sendemann tilsagn om samtykke til utsettelse med de omhandlede terminer til 31 desember d. å., finner man imidlertid ikke å burde motsette sig at så skjer, idet det dog må oppstilles som en ufravikelig forutsetning at de private tilgodehavender, kr. 206 006,75 betales ved forfall uten ytterligere påkrav. Et sådant tilsagn om samtykke må dessuten selvsagt gjøres betinget av at samtlige interesserte stater inntar samme holdning, samt av Stortingets godkjennelse.»

Efter å ha mottatt denne uttalelse telegraferte Utenriksdepartementet til legasjonen i London som følger:

«— — — Meddel Kreditkomite Norge villig gi utsettelse polske reliefgjeld terminene pr. 1 januar og 1 juli 1933 til 31 desember 1933 ufravikelig forutsetning private tilgodehavender betales forfall uten påkrav. Stop. Samtykke utsettelse dessuten betinget samtlige interesserte stater inntar samme holdning, samt Stortingets samtykke».

De private tilgodehavender blev betalt ved forfall den 1 juli 1933 med kr. 206 006,75.

Den 8 desember 1933 anmodet legasjonen i London i skrivelse til Utenriksdepartementet om eventuelle forhåndsinstruksjoner for det tilfelle at der fra polsk side skulde fremkomme ytterligere utsettelsesbegjæring. I anledning herav ut-

talte Finansdepartementet i skrivelse til Utenriksdepartementet av 14 s. m. at man i betraktning av at betalingene på reliefgjelden nu har vært suspendert i 2 år, vilde være utilbøielig til å imøtekomme eventuelle nye utsettelsesbegjæring.

Ved skrivelse til Hjelpekredittkomiteen av 15 desember 1933 anmodet den polske ambassadør i London om ytterligere 6 måneders utsettelse, bortsett fra private norske tilgodehavender, som i likhet med tidligere, vilde bli betalt. Hjelpekredittkomiteen blev i møte s. d. enig om at formannen straks skulde tilskrive ambassadøren med henstilling om at en redegjørelse for Polens finansielle stilling med begrunnelse av utsettelsesbegjæringen måtte bli tilstillet komiteen innen 27 desember 1933. Hvis sådan redegjørelse blev mottatt i rett tid, skulde formannen, under forutsetning av at de respektive regjeringer var enige, den 29 desember på kreditorenes vegne samtykke i utsettelse inntil 31 januar 1934.

Finansdepartementet som fikk saken forelagt fra Utenriksdepartementet, avgav under 27 desember 1933 følgende uttalelse:

«Med det ærede departements påtegning av 19 d. m. har man mottatt gjenpart av skrivelse av 16 d. m. fra legasjonen i London med underretning om at Polen har begjært ytterligere 6 måneders utsettelse. Legasjonen meddeler videre at Hjelpekredittkomiteen, såfremt den innen 27 ds. har mottatt en redegjørelse for Polens nuværende finansielle stilling med begrunnelse for den nye utsettelsesbegjæring, vil foreslå at man foreløbig samtykker i utsettelse til 31 januar 1934 og forespør om man i tilfelle kan gå med herpå. Det fremholdes imidlertid at utsettelse til 1 juli 1934 antagelig vil bli nødvendig.

I anledning herav tillater man sig å meddele at dette departement fremdeles er utilbøielig til å gå med på nye utsettelsesbegjæring fra Polens side, jfr. skrivelse herfra av 14 d. m. Under ingen omstendighet finner man å kunne gi noget tilsagn

Om utsettelse for Polen med betaling av forfalne renter og avdrag av «reliefgjeld».

om samtykke til en ny 6 måneders utsettelse, forinnan man har fått sig forelagt en begrunnet utsettelsesbegjæring med redegjørelse for Polens økonomiske stilling. Forsåvidt angår den ovennevnte betingede utsettelse til 31 januar 1934, finner man imidlertid ikke å burde stille sig helt avvisende, såfremt det ærede departement av utenrikspolitiske grunner måtte finne det ønskelig at der gis samtykke. Dette må selvsagt være betinget av enstemmighet mellom de interesserte stater, samt av Stortingets godkjennelse.

Man har bemerket at de private fordringshavere vil bli betalt ved forfall.»

Utenriksdepartementet underrettet samme dag legasjonen i London om at Norge gikk med på den betingede utsettelse til 31 januar 1934. Den begjærte redegjørelse for Polens finansielle stilling blev tilstillet Hjelpekredittkomiteens formann 28 desember 1933, hvorefter utsettelsen blev effektiv.

Den polske ambassadør i London fremholdt i en skrivelse av 15 januar 1934 til Hjelpekredittkomiteen at den innrømmede utsettelse var for kort til at man kunde fremkomme med forslag til en ordning innen fristens utløp. På møte samme dag fant samtlige Hjelpekredittkomiteens medlemmer det nødvendig å gå med på å forlenge fristen til 1 juli 1934, på betingelse av at man snarest mulig mottok et forslag fra Polens side, således at de respektive regjeringer kunde få anledning til å ta standpunkt til det i god tid før den nye frists utløp.

Foranlediget ved en til Utenriksdepartementet innløpet forespørsel fra den svenske legasjon i Oslo hadde Finansdepartementet allerede i skrivelse av 13 januar 1934 uttalt sig om saken. Det heter i denne skrivelse bl. a.:

«I anledning av det ærede departements skrivelse av 4 og 10 ds. tillater man sig å meddele at nærværende departement fremdeles er tilbøielig til å gå med på utsettelse til 1 juli 1934. De meddelte opplysninger om Polens økonomiske stilling i 1933 synes ikke å ha bragt saken i nogen vesentlig annen stilling.

Hvis der blandt de øvrige kreditorer er avgjort stemning for å gå med på utsettelse til 1 juli 1934, vil man dog som tidligere efter omstendighetene ikke motsette sig dette, hvis det ærede departement av utenrikspolitiske grunner finner det absolutt nødvendig at dette blir gjort. Samtykket må i tilfelle — som før — gjøres betinget av Stortingets samtykke, og at de private fordringshavere betales.»

Utenriksdepartementet har i telegram av 15 januar 1934 bemyndiget den norske legasjon i London til på de av Finansdepartementet nevnte betingelser å gå med på en utsettelse til 1 juli 1934.

Hjelpekredittkomiteen har deretter skrevet til den polske ambassadør i London og samtykket i utsettelse til 1 juli 1934. Komiteen bemerker at det er forutsetning at der senest innen 28 februar 1934 kommer forslag fra Polens side om ordning av gjelden.

Terminen pr. 1 januar 1934 utgjør kr. 1 191 585. Herav blev kr. 202 335,75, utgjørende private tilgodehavender innbetalt til Norges Bank ved forfall. Den betingede utsettelse til 1 juli 1934 gjelder således kr. 989 249,25. Denne utsettelse, samt de foran omhandlede utsettelses med betalingen av terminene pr. 1 juni og 1 juli 1933, blir endelige, såfremt Stortinget ikke reiser nogen innvending.

Forfalne, men utsatte terminer vil hermed utgjøre ialt ca. kr. 4 947 000, som fordeles sig således:

Om utsettelse for Polen med betaling av forfalne renter og avdrag av «reliefgjeld».

Termin	Beløp. Renter og avdrag	
	Kr.	
1932, 1 januar — 1 juli	1 970 000	Overensstemmende med Hoover-moratoriet utskilt som eget lån der fra 1 juli 1933 skal forrentes med 4 pct. årlig og tilbakebetales i annuiteter i løpet av 7 år. Hittil er intet betalt.
1933, 1 januar	981 000	
— 1 juli	1 007 000	
1934, 1 januar	989 000	
	4 947 000	Utsatt til 1 juni 1933. Senere til 31 desember 1933, 31 januar 1934 og 1 juli 1934.
		Utsatt til 31 desember 1933. Senere til 31 januar 1934 og 1 juli 1934.
		Utsatt til 31 januar 1934. Senere til 1 juli 1934.

Der er for nærværende ikke truffet bestemmelse med hensyn til tilbakebetalingen av de suspenderte terminer.

Departementet vil anbefale at et avtrykk av nærværende foredrag tilstilles Stortinget og skal i henhold hertil

innstille:

Avtrykk av Finans- og Tolldepartementets foredrag av 9 mars 1934 om utsettelse for Polen med betaling av de pr. 1 juni og 1 juli 1933 samt 1 januar 1934 forfalne renter og avdrag av «reliefgjeld» sendes Stortinget.